

Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥΣ ΕΙΝΑΙ ΜΟΝΟΔΡΟΜΟΣ ΠΟΥ ΟΔΗΓΕΙ ΣΤΗΝ ΑΡΕΝΑ

μια πρώτη προσέγγιση
ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ, ΤΗΝ ΤΕΧΝΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΥΤΟΟΡΓΑΝΩΣΗ...

INTRO

Γιατί να ασχοληθεί κανείς με αυτό που αποκαλείται πολιτισμός και μάλιστα αρθρώνοντας έναν επιθετικό λόγο; Θα ήταν πολύ απλό αν λέγαμε ότι δε μας αφορά. Αν απλώς δηλώναμε την αντίθεσή μας και σταματάγαμε εκεί. Όμως όποιος/α δρα για την όξυνση του ταξικού κοινωνικού ανταγωνισμού με τη μεριά των απο κάτω, δε μπορεί παρά να αναγνωρίσει πως τα αφεντικά χρησιμοποιούν τον πολιτισμό ως μέρος του ιδεολογικού τους οπλοστασίου και της κυρίαρχης προπαγάνδας. Και ως τέτοιο τον προσεγγίσαμε...

Από τα πρώτα σημεία που εντοπίσαμε ασχολούμενοι με το ζήτημα ήταν η ασάφεια σχετικά με το τι περιέχει ο όρος πολιτισμός καθώς και μια αυτονόητη θετικότητα με την οποία ήταν φορτισμένος αυτός ο όρος. Εμείς απ' τη μεριά μας δεν θεωρούμε τον πολιτισμό σαν κάτι καλό ή κακό, σωστό ή λάθος. Είναι κάτι που συμβαίνει, κάτι που υπάρχει και εμπλουτίζεται καθημερινά καθώς είναι ένα δυναμικό σύνολο που περιλαμβάνει τις κοινωνικές σχέσεις, την κουλτούρα, τον τρόπο ζωής, τον τρόπο οργάνωσης, τους κώδικες επικοινωνίας κ.α. Έτσι θα μπορούσαμε να πούμε ότι ο πανανθρώπινος πολιτισμός -αν μπορούσαμε να ορίσουμε έναν τέτοιο- αποτελείται από πολλούς διαφορετικούς πολιτισμούς που αναπτύχθηκαν από το πλήθος των ανθρώπινων κοινοτήτων που υπήρξαν και υπάρχουν. Και εξελίσσονται αλληλεπιδρώντας μεταξύ τους και παίρνοντας στοιχεία ο ένας από τον άλλο. Και με αυτό θέλουμε να πούμε ότι καμία κουλτούρα της οποίας κοινότητας δεν έμεινε αναλλοίωτη και καθαρή, αλλά αντίθετα μπασταρδεύτηκε από άλλες και έτσι εξελίχθηκε.

Ιδιαίτερη αναφορά επιλέξαμε να κάνουμε στο κομμάτι εκείνο του πολιτισμού που ονομάζεται τέχνη καθώς αποτελεί σημείο αναφοράς για διάφορες καπιταλιστικές δομές όπως η βιομηχανία της μουσικής, της διασκέδασης, της εικόνας και γενικά του θεάματος. Και τη βασική διαδρομή που μετατρέπεται η δημιουργία σε εμπόρευμα.

Ο ΚΥΡΙΑΡΧΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Στον καπιταλιστικό κόσμο ο πολιτισμός που αποτελεί επιλογή των κυρίαρχων, προβάλλοντας ως ο αδιαφορονίκητος σωστός, είναι ο δυτικός-χριστιανικός πολιτισμός, στον οποίο αποδίδεται σχεδόν εξολοκλήρου αυτό που αποκαλείται πρόοδος της ανθρωπότητας. Με αυτό εννοείται η ακόμα μεγαλύτερη στερέρωση του εκμεταλλευτικού συστήματος και η διαιώνιση της παρούσας ταξικής ισορροπίας, δηλ. της καταπίεσης των προλετάρων και της αναπαραγωγής των ιεραρχικών κι εξουσιαστικών σχέσεων. Βέβαια τα αφεντικά παρουσιάζουν τον αστικό πολιτισμό ως κάτι το πολύ ελκυστικό που θα πρέπει να μας αρέσει. Εμφανίζουν μια ωραία βιτρίνα μιλώντας με έννοιες κενές περιεχομένου όπως δημοκρατία, δικαιώματα, ελευθερία επιλογής, ισότητα ευκαιριών και άλλα τέτοια χαριτωμένα. Όμως πίσω από τις διακρύξεις κρύβεται η πραγματικότητα. Και αυτό γιατί...

Πρόκειται για τον πολιτισμό της εξατομίκευσης όπου στη θέση των συλλογικών αρνήσεων ενάντια στην εξαθλίωση τείνει να εγκατασταθεί το βόλεμα, η απάθεια, ο πόλεμος όλων εναντίον όλων, το εγώ του καθενός.

Πρόκειται για τον πολιτισμό που σπέρνει σε κάθε του βήμα χιλιάδες θανάτους, απ' τα εργατικά "ατυχήματα" μέχρι τις "τυχαίες εκπυρσοκροτήσεις". Και για όσους δε βιώνουν το φυσικό θάνατο η ζωή καταλήγει σε επιβίωση μέσα από καθημερινούς μικρούς και μεγάλους καταναγκασμούς. Από τα εργασιακά μοντέλα που κλέβουν τον χρόνο μας μέχρι τη ρουτίνα της τσιμεντούπολης, από την εξαθλίωση της πρέζας μέχρι τη νάρκωση της τηλεόρασης.

Πρόκειται για τον πολιτισμό όπου η επιθυμία για μάθηση γίνεται καθημερινός πολύωρος εγκλεισμός στα σχολικά κελιά και δηλητηριασμός του μυαλού με τις σιχαμένες αξίες της εξουσιαστικά δομημένης κοινωνίας.

Πρόκειται για τον πολιτισμό που η εθνική ομοψυχία κι ο πατριωτισμός δημιουργώντας πλαστούς διαχωρισμούς υποκαθιστούν την αλληλεγγύη μεταξύ των όπου γης καταπιεσμένων και μετατρέπουν τους ανθρώπους σε στρατιωτάκια έτοιμα να σκοτώσουν και να σκοτωθούν προς όφελος των αφεντάδων τους.

Πρόκειται για τον πολιτισμό που η φύση καταστρέφεται ανεπανόρθωτα με μπροστάρη το ιδεολόγημα της αέναης προόδου και το

κυνήγι του μέγιστου κέρδους προς όφελος των αφεντικών.

Πρόκειται για τον πολιτισμό που προσπαθεί με κάθε τρόπο να παράγει υποταγμένους υπηκόους που να συναινούν στα σχέδιά του και στέλνει τους μπάτσους και τους παρακρατικούς του εκεί που αποτυγχάνουν οι μηχανισμοί συναίνεσης.

Πρόκειται για τον πολιτισμό που το βασανιστήριο του εγκλεισμού (σε φυλακές, ψυχιατρεία κι άλλα ευαγή ιδρύματα) αποτελεί δομικό του στοιχείο καθώς λειτουργεί εκφοβιστικά γι' αυτούς που πιθανόν σκεφτούν να υπερβούν τα όρια που θέτουν οι νόμοι (οι οποίοι στην τελική φτιάχτηκαν για να διαιωνίσουν τις υπάρχουσες εκμεταλλευτικές δομές). Ενώ η συγκεκριμένη ταξική προέλευση της τεράστιας πλειοψηφίας των εγκλειστών (άτομα από τα χαμηλότερα κοινωνικά στρώματα) δείχνει πολλά για τη στόχευσή του.

Πρόκειται για τον πολιτισμό της βίαιης ιεράρχησης των ανθρωπινων ζώων σε ανώτερες και κατώτερες με το ρατσισμό να εκφράζεται από την επίσημη πολιτική των κρατών μέχρι την ίδια την καθημερινότητα. Για τους μετανάστες και τις μετανάστριες το μόνα στοιχεία “άνωτερου” πολιτισμού που γνώρισαν ήταν ο εξευτελισμός, η υποτίμηση, η εκμετάλλευση μέχρι θανάτου και τα στρατόπεδα συγκέντρωσης. Είναι ο πολιτισμός που ενώ δεν αντέχει την μπούρκα στο όνομα της ισότητας των δύο φύλων, τα κωλόμπαρα και η (καταναγκαστική ή “μη”) πορνεία αποτελούν βασικά στοιχεία του.

Πρόκειται για τον πολιτισμό που τείνει να μετατρέψει την κοινωνία σε μια απέραντη φυλακή μέσω του γενικευμένου ελέγχου και της αποικιοποίησης της κάθε μας στιγμής απ' τις κάθε είδους εξουσίες.

Πρόκειται για τον πολιτισμό όπου τίποτα δεν νοείται έξω από το εμπόρευμα καθώς όλα διατιμούνται με χρήματα, από τα αντικείμενα μέχρι τις ίδιες τις ανθρώπινες σχέσεις και τη δημιουργία. Μετατρέποντας τη ζωή των “πρωτοκοσμικών” σ' ένα φαύλο κύκλο παραγωγής και κατανάλωσης.

Είναι ο πολιτισμός του θεάματος όπου το φαίνεσθαι κυριαρχεί του είναι και οι άνθρωποι επικοινωνούν μέσω εικόνων.

Πρόκειται τέλος για τον πολιτισμό της μισθωτής σκλαβιάς όπου είμαστε αναγκασμένοι να πουλάμε τον χρόνο και την εργατική μας δύναμη για να επιβιώσουμε.

Είναι ο πολιτισμός που η εγγύηση ότι δε θα πεθάνεις απ' την πείνα ισοδυναμεί με τη σιγουριά πως θα ψοφήσεις από την πλῆξη.

...Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΣΑΝ ΟΠΛΟ

Ο αυτοχαρακτηρισμός του δυτικού κόσμου ως πολιτισμένου υπονοεί, όταν δεν το λέει σαφώς, ένα υπόλοιπο του κόσμου που δεν είναι αρκετά πολιτισμένο. Και πως αλλιώς θα γινόταν; Η βίαιη διατήρηση των ανθρώπινων ζωών σε ανώτερες και κατώτερες στηρίζεται μεταξύ άλλων σε μια συνολικότερη ιεράρχηση των διάφορων πολιτισμών σε ανώτερους και κατώτερους, σε προηγμένους και καθυστερημένους. Και αυτή η διαδικασία έχει μια σημαντική χρησιμότητα για την κυριαρχία. Κάνοντας σημείο αναφοράς και μονάδα σύγκρισης τον δυτικό πολιτισμό στοχοποιεί κοινότητες των οποίων ο τρόπος οργάνωσης δεν είναι έτσι δομημένος ώστε να εξυπηρετεί στο μέγιστο το καπιταλιστικό σύστημα (ειδωμένος πάντα μέσα από τις αξίες και σταθερές του δυτικού κόσμου). Οι δυτικές κοινωνίες αυτοεπιβεβαιώνονται αξιώνοντας για τον εαυτό τους την πρωταρχική θέση στον παγκόσμιο πολιτιστικό χάρτη και απαιτούν με τη μεγαλύτερη φυσικότητα να ακολουθήσουν το παράδειγμα τους και οι υπόλοιπες “καθυστερημένες” κοινωνίες και “υποδεέστεροι” πολιτισμοί. Η μετάβαση αυτή δεν μπορεί παρά να είναι βίαιη καθώς εκτός από καθυστερημένοι θεωρούνται και ηλίθιοι αφού αρνούνται να υποστούν τον προτεινόμενο εκπολιτισμό τους -διαδικασία που έχει αναγνωρίσει τον πολιτισμό σαν όπλο και έχει ως αρχή και τέλος την καλύτερη οικονομική εκμετάλλευση - και όχι μόνο.

Μάρτυρες μιας τέτοιας διαδικασίας, καθώς και του τρόπου με τον οποίο ο πολιτισμός γίνεται το υπέρτατο και πιο ολοκληρωτικό όπλο, γινόμαστε στις μέρες μας με το δίπολο Δύσης-Ισλάμ*. Έτσι έχουν δημιουργηθεί χωρίς κόπο πολιτιστικά στερεότυπα με την “πολιτισμένη” και “δημοκρατική” δύση να απειλείται από το “σκοταδιστικό” και “απολίτιστο” Ισλάμ θυμίζοντας μας βέβαια τη θεωρία περί σύγκρουσης των πολιτισμών**, άλλο ένα ιδεολόγημα που χρησιμοποιούν τα σύγχρονα κράτη προκειμένου να εξυπηρετήσουν τα συμφέροντά τους. Έχοντας γίνει αποδεκτή από το μεγαλύτερο μέρος των δυτικών κοινωνιών η κατωτερότητα του μουσουλμάνου, τα σχέδια των αφεντικών για βίαιο “εκπολιτισμό” τους γίνονται εύκολα αποδεκτά καθώς φαντάζει φυσιολογικό να χαριστούν στους “βάρβαρους” όσα έχουν ήδη “κατακτηθεί” από τη Δύση. Ο πολιτισμός τους είναι μονόδρομος που οδηγεί στην αρένα...

*Το ότι χρησιμοποιούμε τον όρο “Δύση” (ελλείψη πιο δόκιμου και κατανοητού όρου) για να παρουσιάσουμε τον κυρίαρχο πολιτισμό και να τον διαχωρίσουμε από άλλους μη δυτικούς πολιτισμούς, δε σημαίνει ότι θεωρούμε τις δυτικές κοινωνίες συμπαγείς και ομογενοποιημένες. Το ίδιο φυσικά ισχύει και για τις μη δυτικές κοινωνίες. Έτσι κι αλλιώς καμία εξουσιαστικά δομημένη κοινωνία δεν είναι ομογενοποιημένη καθώς διατρέχεται από πλήθος συγκρούσεων και αντικρουόμενων συμφερόντων.

** Η θεωρία της σύγκρουσης των πολιτισμών εμφανίστηκε στις αρχές του '90 μετά την κατάρρευση του σοβιετικού μπλόκ. Βάζει στο κέντρο της ιστορίας τις πολιτιστικές διαφορές στη θέση του ταξικού κοινωνικού ανταγωνισμού....

Από το υπερσύνολο που λέγεται πολιτισμός ένα σημαντικό κομμάτι του είναι η “τέχνη”. Στην καθημερινή ζωή συχνά αυτές οι δύο έννοιες συγχέονται ταυτιζόμενες με ένα απλοϊκό τρόπο. Αυτό γίνεται γιατί η τέχνη ως ανθρώπινη δημιουργία είναι αυτό που συνήθως φαίνεται και μένει εκφράζοντας τις διάφορες πτυχές του πολιτισμού σε μορφές που εύκολα σου αποτυπώνονται και είναι κατανοητές. Βέβαια σε αυτό το σημείο και για να μη μπερδευτούμε με τις έννοιες και τις λέξεις θα πρέπει να πούμε ότι συμφωνούμε με τους συντρόφους και συντρόφισσες της συντεχνίας απλώς όταν σημειώνουν: *“Στην προσπάθεια να επεξεργαστούμε την υπόθεση της τέχνης και της δημιουργίας, δεν μπορούμε να αντιμετωπίσουμε αυτές τις τόσο καθοριστικές λέξεις έξω από τη σφαίρα του κοινωνικού ανταγωνισμού και της ιστορικότητας του. Το περιεχόμενο του όρου “τέχνη” έχει αλλάξει μέσα στους αιώνες. Είναι αδύνατο να αποκαταστήσουμε ένα οικουμενικό και διϊστορικό περιεχόμενο της λέξης “τεχνη” ως έννοιας που είναι κάπου φυλακισμένη κι εμείς ερχόμαστε να την απελευθερώσουμε. Ο όρος “τέχνη” σήμερα δεν μπορεί να έχει άλλο περιεχόμενο από αυτό που της δίνει εδώ και 200 χρόνια ο αστικός πολιτισμός : αυτό της αστικής τέχνης. Αυτής της κοινωνικά διαχωρισμένης δραστηριότητας, που είναι αδύνατο να την επικαλεστούμε χωρίς επικοινωνιακούς ακροβατισμούς (...)*”. Εμείς για λόγους πρακτικούς θα χρησιμοποιούμε τους όρους αστική τέχνη και ως αντίθετο την τεχνη-δημιουργία.

Η τέχνη-δημιουργία εκφράζει τις σε κάθε ιστορική περίοδο κοινωνικές διεργασίες και συνθήκες. Για εμάς ο εκάστοτε δημιουργός δεν κάνει τίποτα άλλο από το να αποτυπώνει σε ένα έργο πώς επιδρά το ευρύτερο κοινωνικό του περιβάλλον πάνω του. Έτσι δε θα ήταν λάθος να θεωρήσουμε ότι όλες οι δημιουργίες αποτελούν συλλογικό αποτέλεσμα καθώς σχηματικά πολλοί καθορίζουν κάθε φορά το κοινωνικό στάτους και ένας αναλαμβάνει να του δώσει μια μορφή σε τραγούδι, πίνακα ή ό,τι άλλο. Αντίθετα υπάρχει η διαδεδομένη και ευρέως αποδεκτή άποψη που προάγει το πρότυπο του μοναχικού υπερευαίσθητου καλλιτέχνη που βασισμένος σε κάποιο ταλέντο που του δόθηκε από το θεό, από τη φύση ή ό,τι άλλο, οδηγούμενος από μια απίστευτη ανάγκη να εκφραστεί γιατί θα σκάσει, “δημιουργεί”, χωρίς να επηρεάζεται από τα κοινωνικά πάθη γύρω του (ή τουλάχιστον έτσι

θέλει να πιστεύει).

Βέβαια επειδή ζούμε στον καπιταλισμό η τέχνη-δημιουργία δεν θα μπορούσε να γλιτώσει από το κόσμο του εμπορεύματος κι αυτό με σημαντικές συνέπειες για αυτήν. Δημιουργίες που προέκυψαν σε διάφορες ιστορικές περιόδους και κοινωνικές συνθήκες μπαίνουν η μία δίπλα στην άλλη στα ράφια για να ικανοποιήσουν έτσι οποιαδήποτε επιθυμία και οποιοδήποτε τρόπο ζωής ως καταναλωτικές επιλογές. Και αυτό είναι η βασική ιδιότητα του συστήματος. Γιατί δεν σταματάει μόνο σε ό,τι δεν το απείλησε αλλά φροντίζει και επιδιώκει να αφομοιώσει τις αρνήσεις των από κάτω, που εκφράστηκαν (όποτε εκφράστηκαν) και μέσω της τέχνης-δημιουργίας. Μετατρέποντάς τες σε εμπορεύματα προσπαθεί να τις αποκόψει από τις κοινωνικές συνθήκες που γεννήθηκαν καθιστώντας τες έτσι ακίνδυνες αφού εμείς βλέπουμε ένα αποτέλεσμα μη γνωρίζοντας την ιστορική πορεία που προηγήθηκε. Και αυτό είναι ένα ζήτημα. Γιατί θεωρούμε ότι η τέχνη-δημιουργία περιέχει κομμάτια της κινηματικής μνήμης και αντί να την επανοικειοποιηθούμε την αγοράζουμε από τα αφεντικά σε συσκευασία δώρου ραμένη και κομμένη στα μέτρα τους (τουλάχιστον ως την κλέβουμε...).

Σε αυτό το σημείο αξίζει μια μικρή αναφορά στους καλλιτέχνες που χαρακτηρίζονται από μια επίφαση επαναστατικότητας. Αυτοί δεν είναι παρά το απαραίτητο συμπλήρωμα στη σούπα της πολιτιστικής βιομηχανίας. Αφενός γιατί η εν λόγω βιομηχανία κερδίζει ένα επιπλέον αγοραστικό κοινό επαναστατικού lifestyle. Αφετέρου γιατί δείχνει τον πλουραρισμό και τη δημοκρατικότητά της, δίνοντας χώρο σε μια ακίνδυνη και άνευρη κριτική που δε θίγει τις ίδιες τις δομές του εκμεταλλευτικού συστήματος. Όσο "επαναστατικό" κι αν είναι το οποιοδήποτε έργο τέχνης, όταν παίρνει σάρκα και οστά και διακινείται μέσα από εμπορευματικούς μηχανισμούς, τότε αυτόματα χάνει την όποια επαναστατικότητα του, αφομοιώνεται και αντί να πολεμάει το σύστημα το δυναμώνει.

Πέρα από τους "επαναστατικούς καλλιτέχνες" αυτού του μηχανισμού υπάρχουν και εκείνοι οι καλλιτέχνες (η πλειοψηφία) που κρατούν έναν ουδέτερο ρόλο στα κοινά δίχως να πολιτικοποιούν την τέχνη που πραγματεύονται. Είναι άνθρωποι που συμβιβάζονται με τα στάνταρ της εποχής και θεωρούν πως κοιτώντας μοναχά την τσέπη ή/και την φιλοδοξία τους είναι παράλληλα και άμοιροι ευθυνών. Ο ρόλος τους όμως δεν είναι όσο ασήμαντος όσο θέλουν να πιστεύουν.

Εδώ πρέπει να πούμε ότι η στιγμή που ένας καλλιτέχνης περνά

Για τη βιομηχανία της διασκέδασης

Το τεράστιο οικοδόμημα της βιομηχανίας της διασκέδασης παράγει και χρησιμοποιεί ως βιτρίνες μόνο μερικές δεκάδες καλλιτεχνών. Μόνο που πίσω από αυτή τη λαμπερή εικόνα υπάρχουν αρκετοί εργάτες (από τους οργανοπαίχτες μέχρι τους διάφορους τεχνικούς όπως ηχολόγητες κ.α). Η μισθωτή σκλαβιά αυτών των ανθρώπων είναι που έφτιαξε αυτή τη βιτρίνα και στην τελική είναι και αυτή που την κρατά λαμπερή. Θεωρούμε δεδομένη την αλληλεγγύη μας στους εργάτες αυτού του μηχανισμού που βρίσκονται όλημερινοί στο καθεστώς της εργοδοτικής τρομοκρατίας και σίγουρα τους ξεχωρίζουμε από όλα τα άλλα σκατά (managers - διοικητικά στελέχη - αφεντικά). Ας σημειώσουμε επίσης πως η εν λόγω βιομηχανία συντηρεί και ενισχύει τους ήδη υπάρχοντες εξουσιαστικούς θεσμούς. Αναριθμητες φορές έχουμε δει διάφορους καλλιτεχνάδες να στηρίζουν καμπάνιες, φιέστες και ιδεολογήματα του κράτους και του κεφαλαίου είτε προφορικά είτε διαθέτοντας τη δημοσιότητα τους με την παρουσία - συμμετοχή στη διοργάνωση του εκάστοτε πανηγυριού όπως η ολυμπιάδα, ο θεσμός της πολιτιστικής πρωτεύουσας και τέτοια.

* Ας μη φανταστεί κανείς ότι βρισκόμαστε λύση στην αγορά πειρατικών cd. Σίγουρα δε δεχόμαστε τη δαιμονοποίηση της πειρατείας, που μέσω πλήθων διαφημίσεων προσπαθεί να δημιουργήσει ενοχές στους καταναλωτές. Όμως το παραεμπόριο, όπως και το επίσημο εμπόριο, δεν παύει να είναι μια διαδικασία με σκοπό το κέρδος (ενώ τίποτα δε μας λέει ότι δε έχει σχέση με το επίσημο εμπόριο μουσικής). Θεωρούμε ότι η διακίνηση της μουσικής, όπως και η δημιουργία της, πρέπει να κινείται έξω από λογικές κέρδους.

στην απέναντι από εμάς πλευρά, είναι η στιγμή που επιλέγει συνειδητά να συνάψει συμβόλαιο με εταιρεία. Επιλέγει δηλαδή να διαθέτει τη δημιουργία του προς συνδιαμόρφωση, υπό συγκεκριμένους όρους, με τα αφεντικά. Είναι εκείνη η στιγμή που το δημιούργημα του εκάστοτε καλλιτέχνη ταυτίζεται με το σύστημα, ανεξαρτήτως του ύφους (επαναστατικό ή μη) από το οποίο διακατεχόταν πριν τη σύναψη του συμβολαίου. Άλλωστε η συναιτερική αυτή σχέση γεννά και ένα σωρό από συνεχόμενες παρεμβάσεις στο έργο του καλλιτέχνη. Ας πάρουμε το παράδειγμα ενός μουσικού. Όλα τα cd -video clip φέρουν το σήμα που αναφέρεται στον πόλεμο των εταιρειών στην πειρατεία*. Δε θα πρέπει να λησμονούμε πως η πνευματική και υλική κατοχύρωση των δικαιωμάτων του έργου στην εταιρεία, δίνει τη δυνατότητα στην τελευταία να κάνει ότι αυτή θεωρεί θεμιτό (π.χ. να αποζητά λεφτά για κάθε αναμετάδοσή του) ώστε να διασφαλίσει τα συμφέροντά της -οικονομικά και μη- και να διώξει ποινικά όσους τα καταπατούν (παράνομη αντιγραφή-πειρατεία, downloads). Επίσης συχνό φαινόμενο είναι τα έργα των καλλιτεχνάδων να χρησιμοποιούνται στον τεράστιο προπαγανδιστικό μηχανισμό που λέγεται διαφήμιση.

Στο σημείο αυτό βέβαια οφείλουμε να σταθούμε στην αμφίδρομη σχέση που υπάρχει ανάμεσα στο δημιουργό και την εταιρεία. Αφού να μεν η εταιρεία έχει άμεσα κέρδη από τις κάθε είδους παρεμβάσεις της στο έργο του δημιουργού, από την άλλη όμως η ευημερία αυτής προσφέρει έμμεσα και στα συμφέροντα του καλλιτέχνη. Μία ανθίζουσα -ή έστω σταθερή οικονομικά και κοινωνικά- εταιρεία είναι αναμενόμενο να διασφαλίζει και να προσφέρει διαρκώς καριέρες και όνειρα στους κάθε λογής ενδιαφερόμενους.

Όσο για αυτούς που υποστηρίζουν το επιχείρημα πως μέσω της βιομηχανίας του θεάματος το έργο του δημιουργού φτάνει σε περισσότερους ανθρώπους (ταυτόχρονα με τη διατήρηση της αυταπάτης ότι αυτός θα έχει τον πλήρη έλεγχο του έργου του), ας αναρωτηθούν αν αυτό το “πλεονέκτημα” αξίζει τόσους και τόσους συμβιβασμούς σ’ ένα μηχανισμό που το κυνήγι του κέρδους και η ιεραρχία είναι δομικά του συστατικά. Και ισχύει πως κάποιοι από αυτούς τους δημιουργούς έχουν στην αρχή τις καλύτερες προθέσεις, αλλά όπως λέει και το ρητό ο δρόμος για την κόλαση είναι στρωμένος από δαύτες. Εμείς πάντως έχουμε να πούμε πως ο κόσμος δεν κερδίζεται με καλές προθέσεις αλλά με ισχυρές αντιθέσεις. Και πως οι παραπάνω μπορούν να βρουν άλλους τρόπους δημιουργίας και διακίνησης του έργου τους έξω από αυτή τη βιομηχανία. Γιατί έτσι μπορεί να χάσουν ποσοτικά (κα-

θώς αυτό θα φτάνει σε λιγότερους ανθρώπους - αν κι όχι πάντα) αλλά σίγουρα θα κερδίσουν τη δυνατότητα να ορίζουν οι ίδιοι τη δημιουργία τους χωρίς νταβατζήδες πάνω από το κεφάλι τους.

απέναντι σ' όλα αυτά **Η ΑΥΤΟΟΡΓΑΝΩΣΗ**

Το ζήτημα που προκύπτει αναπόφευκτα για όσους δεν γουστάρουν την αθλιότητα αυτού του πολιτισμού είναι να μην πιστέψουν πως είναι μονόδρομος και ότι κάθε εγχείρημα ανταγωνιστικό στο υπάρχον είναι καταδικασμένο να αποτύχει. Ιεραρχικά και εμπορευματικά εγχειρήματα που επαγγέλονταν την ανατροπή του υπάρχοντος έχουν δοκιμαστεί και απέτυχαν όχι γιατί έκαναν κάτι λάθος αλλά γιατί δε θα μπορούσε να γίνει αλλιώς. Και αυτό γιατί όταν ξεκινάς ένα εγχείρημα με αρχές ίδιες μ' αυτές του συστήματος είναι αναπόφευκτο να αφομοιωθείς καθώς έχεις χάσει το παιχνίδι από την αρχή.

Η επιλογή της αυτοοργάνωσης είναι μονόδρομος για όποιο εγχείρημα θέλει να σταθεί με αξιοπρέπεια απέναντι στην υπάρχουσα κατάσταση και να μη χάσει την αυτονομία του. Μια τέτοια επιλογή απορρίπτει στην πράξη το αυτονόητο μοντέλο οργάνωσης που διατρέχει όλες τις πτυχές της ζωής μας, δηλαδή την ιεραρχία, τους ειδικούς, την κατανομή ρόλων. Το σύστημα δηλαδή που δικαιώνει και ισχυροποιεί την υπάρχουσα τάξη καθαρμάτων. Με την αυτοοργάνωση όλοι και όλες μοιραζόμαστε τις ευθύνες και δίνεται η δυνατότητα να αναπτύξουμε με τους δικούς μας όρους κάθε πτυχή των επιθυμιών και της δημιουργικότητας μας.

Βέβαια η αυτοοργάνωση που δε θέλει να καταντήσει να δίνει ένα αέρα διαφορετικότητας σε ένα κόσμο που ξερνάει βία και καταπίεση σε κάθε πτυχή της καθημερινότητας (φλερτάροντας έτσι αναπόφευκτα με το εναλλακτισμό), δε μπορεί παρά να υιοθετεί μια ευρύτερη οπτική αμφισβήτησης. Παράλληλα με την βήμα βήμα συγκρότηση μιας ανταγωνιστικής στο σύστημα πρότασης δε μπορεί παρά να επιτεθεί σε ότι βρίσκεται στην άλλη μεριά (ή τουλάχιστον να αρχίσει να κινείται συνειδητά προς αυτή την κατεύθυνση).

Να αντιληφθεί έτσι το κάθε αυτοοργανωμένο εγχείρημα τον εαυτό του ως μέρος στη διαμόρφωση μιας προοπτικής απαλλαγής από κάθε είδους καταναγκασμό. Που θα συμβάλει, στο βαθμό που του αναλογεί, στη δημιουργία νέων και την ενίσχυση ήδη υπαρκτών αυτοοργανωμένων εγχειρημάτων.

ΤΟ ΤΕΧΝΑΣΜΑ

ως ένα μικρό παράδειγμα των αρνήσεων που συλλογικοποιούνται, της θεωρίας που θέλει να γίνει πράξη και στάση καθημερινή

Η ομάδα αυτοοργανωμένης έκφρασης ΤΕΧΝΑΣΜΑ δραστηριοποιείται εδώ και περίπου εναμιση χρόνο και προέκυψε από την κοινή μας ανάγκη να εκφραζόμαστε αυτοοργανωμένα αρνούμενοι κάθε διαμεσολάβηση, μία στάση δεδομένη σε κάθε πτυχή της δράσης μας. Είμαστε αντίθετοι με το κέρδος, γι' αυτό και δε βάζουμε κανενός είδους εισιτήριο και "είσοδο" στις εκδηλώσεις μας, προσπαθώντας να αντιτάξουμε στη λογική του υποχρεωτικού αντιτίμου την ελεύθερη συνεισφορά. Αρνούμαστε το διαχωρισμό καλλιτέχνης-κοινό και δε θεωρούμε ότι η τέχνη είναι για κάποια ταλέντα αλλά για όλους ανεξαιρέτως. Δε θεωρούμε την τέχνη αυτοσκοπό αλλά πολύ περισσότερο άλλο ένα μέσο στον αγώνα για την ατομική και κοινωνική απελευθέρωση.

Έτσι όλες οι εκδηλώσεις μας στηρίζονται στην αυτοοργάνωση και στην δυναμική της ομάδας καθώς και στη στήριξη της από κοντινά σε αυτή εγχειρήματα. Από την ενημέρωση της κοινωνίας για την εκδήλωση (αφισοκολλήσεις - μοιράσματα κειμένων κτλ), την προετοιμασία του χώρου, την διασφάλιση της ομαλής διεκπεραίωσης της εκδήλωσης, τον μετέπειτα καθαρισμό του χώρου μέχρι και την ευθύνη για τυχόντα σφαλμάτων, όλα γίνονται συλλογικά από τα μέλη της ομάδας και υπό την απουσία κάθε εξωγενή παράγοντα (π.χ χορηγών). Καθετί άλλωστε που πραγματεύεται η ομάδα αυτοοργανωμένης έκφραση Τέχνασμα αποτελεί απόφαση σειράς συνελεύσεων που βασίζονται με την σειρά τους σε ορισμένες αρχές που σκοπό έχουν να διασφαλίσουν την έννοια της αυτοοργάνωσης και μέσα στις συνελεύσεις. Θεωρούμε αυτονόητο πως για να υφίσταται η αυτοοργάνωση θα πρέπει να έχει εξαλειφτεί κάθε μορφή εξουσίας. Για το λόγο αυτό στις συνελεύσεις αλλά και στις εκδηλώσεις μας στηρίζουμε την αντιεραρχία και δεν αποδεχόμαστε άτομα με εξουσιαστικές-ιεραρχικές αντιλήψεις (πατριώτες - ρατσιστές - σεξιστές).

Στόχος μας δεν είναι απλά να λειτουργούμε ως διεκπεραιωτές εκδηλώσεων που θα δίνουν στον κόσμο τη δυνατότητα

Σήμερα δ' ένα κόσμο που βέβαια ως αυτοστέγη τη ρύθμιση της ζωής μας από τις κάθε είδους εξουσίες και που τα πάντα μετατρέπονται σε εμπορεύματα, σε προϊόντα αγοράσιμότητας και κέρδους.

Όσο και η έκφραση, ως μία αναπόσπαστη ανάγκη του ανθρώπου να εκφράσει τα συναισθήματα και τη δημιουργικότητά του, σήμερα διαβάζεται ως "τέχνη" αναπαράγοντας κι αυτή όλα τα χαρακτηριστικά της εμπορευματοποίησης. Υπογράφει έτσι από κι ενάντια σε εμπορευματικές κι εξουσιαστικές λογικές, ως προμήθειο στην αυτοοργάνωση της έκφρασης μας και κάθε πτυχής της ζωής μας.

ΣΥΝΑΥΛΙΑ
ΠΑΡΑΚΕΥΗ 11-11-05
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΡΑ 2:30pp
ΚΟΡΙΝΘΟΣ & ΑΡΑΤΟΥ

Από αγρίνιο

Τον καιρό που ο ρατσισμός τείνει να γίνει κυρίαρχη συνθήκη....

...Να πολεμήσουμε κάθε ρατσιστικό ιδεολόγημα και πρακτική, χτυπώντας τα αίτια που το γεννούν

ΣΥΝΑΥΛΙΑ
ΚΟΡΙΝΘΟΣ & ΑΡΑΤΟΥ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΡΑ 2:30pp

ΜΑΥΡΑΚΟΡΝΤΑ
ΟΙΚΡΑ ΣΠΕΙΡΟΚΛΑΪΤΗ

Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΣΚΟΤΩΝΕΙ ΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ...

Προβάλλοντας ως μονόδρομο τη δημοτικότητα και τη διακίνηση της μισο-δουλοκρατίας (ταμπάν, φλάουτο, σόνα, "ανελαστίνης"), εμπόρευσαν ολόκληρους στίχους και κανάλια, τυποποιημένων συνθέσεων σε μαγαζιά (κι εσύ γράφεις κερδές).

Αρνούμενους μουσικά σε μαγαζιά που ξεπνούν απ' τα κλίμα.

Χιροαγγίζοντας συνθέσεις μέσω του Lifestyle (ανάλλακτος) και pop και της κατασκευής ηχοστάσιων.

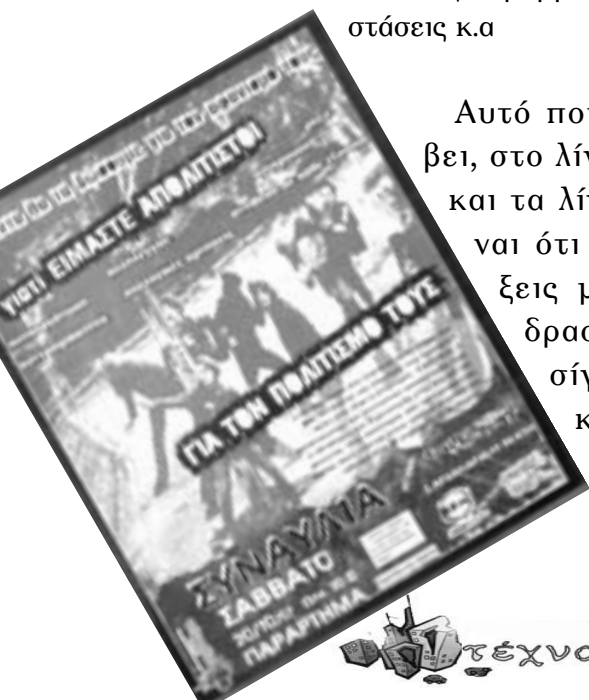
...ΑΣ ΣΚΟΤΩΣΟΥΜΕ ΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

ΣΥΝΑΥΛΙΑ
Image delete
ΝΕ.ΤΑ. ΤΙΠΟΤΑ
bevastation of Life
LARBATO & ΑΡΑΤΟΥ
Στα παρτίσμα (Κορίνθου & Αρατού)
ΟΡΑ 21:00
Σε ένα αυτοοργανωμένο κέντρο

τα να διασκεδάσει μόνο και να ξεφεύγει λίγο απ' την ασφυκτική καθημερινότητα. Ούτε να είμαστε σώνει και καλά ανταγωνιστικοί στα μαγαζιά όσον αφορά την ποιότητα της υλικότεχνικής υποδομής και να δίνουμε το περισσότερο βάρος στη βελτίωση της (χωρίς αυτό να σημαίνει ότι αυτό δεν αποτελεί στόχο κι επιθυμία μας). Με απλά λόγια μάς ενδιαφέρει να έρθει κόσμος σε μια συναυλία αλλά όχι για την τέλεια ποιότητα ήχου μα γιατί βλέπει σ' αυτό που κάνουμε κάτι το τελείως διαφορετικό - κυρίως όσον αφορά τη διαδικασία). Πιο σημαντικό θεωρούμε να βγάζουμε ένα λόγο ενάντια στις κυρίαρχες αξίες, ενάντια στην καταπίεση, την εκμετάλλευση και κάθε εξουσία καθώς θεωρούμε ότι είναι και αυτός ένας τρόπος να επικοινωνήσουμε με κάποιους ανθρώπους και να δώσουμε στο βαθμό που μπορούμε κάποια ερεθίσματα για περαιτέρω σκέψη. Σε αυτό το εγχείρημα σίγουρα δεν είμαστε μόνοι αφού πέρα από τους συμμετέχοντες στις εκδηλώσεις μας υπάρχουν και αρκετές ομάδες σε όλη τη χώρα που λειτουργούν με παραπλήσιες αρχές και στοχεύουν σε παρόμοιους στόχους.

Ακόμα είναι βέβαιο πως η ομάδα Τέχνασμα δεν δημιουργήθηκε από το πουθενά αλλά αποτελεί μία ακόμα εστία στην φωτιά της αυτοργανωμένης έκφρασης που με τις φλόγες τις σιγοκαίει τους εξουσιαστικούς θεσμούς αυτού του τόπου περπίου από τα μέσα της δεκαετίας του '80 με τις αναρίθμητες συναυλίες-παρεμβάσεις-θεατρικές παραστάσεις κ.α

Αυτό που τελικά έχουμε καταλάβει, στο λίγο χρόνο που υπάρχουμε και τα λίγα που έχουμε κάνει, είναι ότι μικρές καθημερινές ρήξεις μπορεί να μην αλλάζουν δραστικά τα πράγματα αλλά σίγουρα αξίζουν να τις δοκιμάσεις. Γιατί βοηθούν να πάνε τα πράγματα μπροστά.

ΓΙΑΤΙ ΕΙΜΑΣΤΕ ΑΠΟΛΙΤΙΣΤΟΙ
ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ ΤΟΥΣ

ΠΑΤΡΑ, ΟΚΤΩΒΡΗΣ 2007
ΠΑΤΡΑ, ΟΚΤΩΒΡΗΣ 2007